

УРСУЛА ЛЕ ГУИН ВЪПРОСЪТ ЗА СЕГРИ

Част 0 от „Хейнски цикъл (разкази)“

Превод от английски: Владимир Германов, 2013

chitanka.info

Първият регистриран контакт със Сегри е от година 242, Хаински цикъл 93. Странствай/кораб, напуснал Иао (4-Телец) преди шест поколения, се спуска на планетата, а капитанът записва в корабния дневник следния доклад:

ДОКЛАД НА КАПИТАН АОЛАО-ОЛАО

Прекарахме близо четирийсет дни в този свят, който наричат Сери или Йеха-ри, където добре се грижеха за нас и ни забавляваха, напускаме го с добра оценка за неговите местни жители, която е в съзвучие с тяхната нерестформирана държава. Те живеят в големи сгради, които наричат замъци, с големи паркове наоколо. Извън стените на замъците се простират ниви и плодородни овощни градини, отвоювани с усърдие от изгорялата и суха каменна пустиня, каквато е по-голямата част от земята. Жените им живеят в села и градове, скупчени извън стените. Цялата работа във ферми и фабрики се върши от жените, които са с огромно числено превъзходство. Те са обикновени робини, живеещи в градовете, собственост на господарите на замъците. Живеят сред добитък и всевъзможни груби животни, които се допускат в къщите, някои от които са доста големи. Тези жени са облечени дрипаво, винаги се движат на групи или банди. Не ги допускат зад стените на парковете, затова те оставят храната и провизиите, които искат мъжете, пред външните порти на замъците. Показаха голям страх и недоверие към нас. Някои от моите мъже последваха няколко момичета по пътя, но жените от града се спуснаха като глутница диви животни и хората ми решиха, че е най-добре веднага да се приберат в замъка. Домакините ни посъветваха, че ще е най-добре за нас да стоим настрана от градовете, което и направихме.

Мъжете се разхождат спокойно в големите си паркове и се занимават с един или друг спорт. Вечер отиват в някои къщи в града, тяхно притежание, където могат свободно да си избират жени и да задоволяват похотта си с тях, както поискат. Жените им плащат, както ни казаха, с техни пари, медни, за нощта на удоволствия и им плащат допълнително, ако заченат дете от тях. Прекарват нощите си в плътски наслаждания колкото често им се иска, а дните — в разнообразни спортове и игри, най-често нещо като борба, при която се хвърлят един друг във въздуха, така че се чудехме как така никой никога не бива наранен, а всички се връщат в борбата с чудесна ловкост на ръцете и

краката. Също така се дуелират с тъпи мечове и се бият с дълги, леки пръчки. Играят и игра с топка на голямо поле, като с ръцете си ловят и хвърлят топката, а с краката я ритат, спъват, спират противниковите играчи или ги ритат, така че мнозина са със синини или куцат заради страстите в спорта, който всъщност е много приятен за гледане — отборите са облечени с дрехи в контрастиращи ярки цветове, декорирани със злато и украшения, и се спускат в една или друга посока вкупом, хвърлят топката на отделили се от боричкащата се група, които я улавят и хукват към едната или другата врата, гонени от останалите. Извън стените на парка, близо до града, има „бойно поле“, както наричат терена за тази игра, така че жените да могат да ходят да гледат и да насърчават играчите, което правят от сърце — крещят имената на любимците си и с множество груби изрази ги подтикват да спечелят победата.

Момчетата се отделят от жените, когато навършат единайсет години, и се отвеждат в замъка, за да получат възпитание, подобаващо за мъже. Видяхме как отвеждат едно такова момче в замъка с богатата церемония и много възторг. Говори се, че жените трудно зачеват деца от мъжки пол, а родените момчета много често умират още в детска възраст, въпреки че ги обсипват с грижи, така че има много повече жени, отколкото мъже. В този случай виждаме проклятието на Бог върху тази раса, както и върху всички, които не го признават, непокаяли се езичници, чиито уши са запушени за истинското слово, слепи са за светлината.

Тези мъже знаят малко за изкуствата, ако не се брои нещо като танц с подскоци, а науката им е на първобитно ниво. Един велик владетел на замък, с когото разговарях — облечен с алени тъкани и злато и наричан принц и велик отец с огромен респект и уважение, — беше въпреки всичко съвършено неук и вярваше, че звездите са светове, пълни с хора и животни — попита ни от коя звезда сме се спуснали. Имат единствено съдове, задвижвани с пара по повърхността, по суша и вода, и никаква идея за летене в атмосферата или космоса, нито пък изпитват някакво любопитство към тези неща, защото казват презрително: „Това е женска работа“. И наистина, установих, че когато питам тези велики мъже за всеизвестни неща, като работата на някоя машина, тъкането на платове или предаването

на холовизия, те ме укоряват, че се интересувам от женски неща, и настояват да говоря както подобава на мъж.

При отглеждането на техните свирепи животни в парковете те са много умели, както и в шиенето на дрехите си, които правят от платове, изтъкани от жените във фабриките. Мъжете си съперничат в украсата и великолепието на костюмите си до степен, която ние едва ли бихме приели за мъжка, ако не бяха общо взето истински мъже, силни и готови за всякакви игри и спортове, изпълнени с гордост и много деликатна, огнена чест.

Дневникът, включително записките на капитан Аопао-олао, е върнат (след дванайсет поколения пътуване) в Свещените архиви на Иао, които са разпръснати по време на периода, наречен „Бунтовен“, и в края на краищата са запазени във фрагментарен вид на Хаин. Не съществуват записи за последващи контакти със Сегри до изпращането на първите наблюдатели от Екумена през 93/1333 — мъж от Алтера и жена от Хаин. Каза Агад и Г. Веселие. След година в орбита за картографиране, фотографиране, записване и изучаване на излъчвания, анализиране и научаване на основния местен език наблюдателите се спускат на повърхността. Поради силната си убеденост в уязвимостта на местната култура, те се представят за жители на далечен остров, оцелели след злополука с рибарска лодка, отнесена далече от курса си. Както и очаквали, били разделени веднага — Каза Агад бил отведен в замъка, а Веселие — в града. Каза запазил името си, което звучало приемливо в местните условия. Веселие нарекла себе си Юде. Разполагаме само с нейния доклад, от който следват три откъса.

ОТ ЗАПИСКИТЕ НА МОБИЛ ГЕРУНДУ'УТАХАЙУДЕТУЕ'МЕНРЕДЕ ВЕСЕЛИЕ ВЪВ ВРЪЗКА С ДОКЛАД ЗА ЕКУМЕНА, 93/1334

34/223. Мрежата за търговия и обмен на информация, тоест осведомеността им за случващото се другаде в техния свят, е толкова напреднала, че вече е глупаво да продължавам да се преструвам на чужденка корабокрушенка. Днес ме повика Екхау и ми каза направо:

— Ако тук имахме отец оплодител, за когото да си струва да платиш, или ако нашите отбори побеждаваха в игрите, щях да си помисля, че си дошла да шпионираш. Коя си ти всъщност?

Отговорих:

— Ще ме пуснеш ли да отида в колежа в Хагка?

Тя попита:

— Защо?

— Там има учени, нали? Трябва да говоря с тях.

Това ѝ се стори смислено и тя издаде звука „Мх“ — който изразява съгласие.

— Може ли с мен да дойде и приятелят ми?

— Имаш предвид Шаск?

За момент и двете бяхме озадачени. Тя не очакваше една жена да нарече „приятел“ един мъж, а аз не смятах, че Шаск ми е приятелка. Тя е много млада и не я вземам сериозно.

— Имах предвид Каза, мъжа, с когото дойдох.

— Мъж? В колежа? — удиви се тя. Изгледа ме и попита: —
Откъде си всъщност?

Въпросът беше основателен, не беше зададен враждебно или предизвикателно. Ще ми се да имаше как да ѝ отговоря, но все повече се убеждавам, че можем да навредим много на тези хора. Боя се, че тук сме изправени пред Избора на Резехаванар.

Екхау плати пътуването ми до Хагка, а Шаск дойде с мен. Когато се замислих, установих, че Шаск, разбира се, е моя приятелка. Тъкмо тя ме отведе в майкодома и убеди Екхау и Азман, че е техен дълг да проявят гостоприемство. Тъкмо тя се грижеше за мен през цялото време. Само че беше толкова конвенционална във всичко, което правеше и говореше, че не си бях дала сметка колко радикално всъщност е състраданието ѝ. Когато опитвах да ѝ благодаря, докато малкото ни автобусче пърпореше по шосето към Хагка, тя отговаряше с обичайните си изрази: „О, ние сме от едно семейство“ и „Хората трябва да си помагат“, и „Никой не може да живее сам“.

— Жените никога ли не живеят сами? — попитах я, защото всички, с които се запознах, бяха или в майкодом, или в дъщердом, дали по две, или в голяма фамилия като на Екхау, която е от три поколения — пет възрастни жени, три от дъщерите им живеят с тях, и четири деца — момче, над което всички треперят и което гледат невероятно, и три момичета.

— Живеят — отговори Шаск. — Ако не искат съпруги, може да са сами. И старите жени, когато съпругата им умре, понякога живеят сами, докато умрат и те. Обикновено отиват да живеят в дъщердом. В колежа една вев винаги има място за усамотение.

Може да е конвенционална, но Шаск винаги се стреми да отговаря на въпросите сериозно и изчерпателно. Обмисля отговорите си. Безценна е като осведомител. Също така улеснява живота ми, като не пита откъде съм. Взех това за липса на любопитство у човек, който е солидно вкоренен в неподлежащ на съмнение начин на живот, и за егоцентричността на младата възраст. Сега разбирам, че е деликатност.

— Вев е учител?

— Мх.

— И учителите в колежа са много уважавани?

— Това означава вев. Затова наричаме майката на Екхау вев Какау. Не е учила в колеж, но е мислещ човек, учила се е от живота, има много на какво да ни научи.

Значи уважение и преподаване са едно и също нещо, и единственото почтително обръщение, което съм чула жени да използват към други жени, означава учител. Тоест, като учи мен, младата Шаск уважава себе си? И/или печели моето уважение? Това хвърля различна светлина върху обществото, което наблюдавам, в

което важното нещо е богатството. Задедр, сегашният кмет на Реха, е уважавана заради демонстративния показ на притежания. Но не я наричат вев.

Казах на Шаск:

— От теб научих толкова много. Мога ли да те наричам вев?

Колкото беше поласкана, толкова се и смути, сгърчи се от неудобство, отговори:

— О, не, не, не, не, не!

После добави:

— Ако някога пак дойдеш в Реха, много ми се иска да имам любов с теб, Юде.

— Мислех, че си влюбена в отец Зедр! — изгърсих.

— О, така е — потвърди тя с онова въртене на очите и разтопения вид, който добиват, когато говорят за отци оплодители. — Ти не си ли? Само си помисли какво ще е да те ебе той. О! Цялата се подмокрям, като си го помисля! — Усмихна се и потрепери. На свой ред, аз се смутих и изглежда, е проличало. — Не го ли харесваш? — попита тя с наивност, която трудно издържах. Държеше се като глупаво девойче, а знам, че не е такава. — Само че никога няма да мога да си го позволя — добави и въздъхна.

Значи, искаш да минеш тънко с мен, казах си злобно.

— Ще спестявам пари — обяви тя след малко. — Мисля, че искам да родя бебе следващата година. Разбира се, не мога да си позволя отец Зедр, той е велик шампион, но ако не отида на игрите в Кадаки тази година, ще мога да спестя достатъчно за истински добър отец в нашата ебалня, може би майстор Росра. Искан ми се — знам, че е глупаво, но ще го кажа въпреки това, — иска ми се, ти да му станеш любовна майка. Знам, че не можеш — трябва да отидеш в колежа. Просто исках да ти го кажа. Обичам те.

Пое дланите ми, притегли ги до лицето си, притисна ги към очите си за момент, после ме пусна. Усмиваше се, но сълзите ѝ останаха по ръцете ми.

— О, Шаск! — изпъшках, стъписана.

— Няма проблем — отвърна тя. — Трябва да поплача минутка.

И го направи. Плака открито, свита, кършеше ръце, тихо виеше. Потупах я по рамото и се почувствах невероятно засрамена от себе си.

Другите пътнички се озъртаха и издаваха тихи съчувствени звуци. Една възрастна жена се обади:

— Точно така, така трябва, мила!

След няколко минути Шаск престана да плаче, избърса носа и лицето си с ръкав, пое дълбоко дъх и каза:

— Добре. — Усмихна ми се. — Шофьор! — извика. — Трябва да пишкам. Може ли да спрем?

Шофьорът, напрегната на вид жена, изръмжа нещо, но спря автобуса на открито, обрасло с бурени място. Шаск и една друга жена слязоха и уринираха в бурените. В общество, което в ежедневието си на практика има само един пол, много действия са завидно опростени. И което може би — не съм сигурна в това, но тогава ми мина през ум, докато аз самата бях засрамена от себе си — не изпитва срам.

34/245 (диктуван текст). Все още нямам вест от Каза. Мисля, че постъпих правилно, като му дадох ансибъла. Надявам се да поддържа връзка с някого. Ще ми се да беше с мен. Искам да знам какво става в замъците.

Сега, когато видях игрите в Реха, разбирам по-добре. На всеки зрял мъж се падат по шестнайсет зрели жени. Едно зачатие на около шест от тях е с мъжки пол, но многото нежизнеспособни мъжки ембриони и неуспешни раждания на момчета ги свеждат до едно на шестнайсет, когато достигнат пубертета. Предците ми, изглежда, наистина са се забавлявали, когато са си играли с хромозомите на тези хора. Изпитвам вина, въпреки че се е случило преди милион години. Трябва да се науча да живея без срам, но е по-добре да не забравям единственото добро приложение на чувството за вина. Както и да е. Един сравнително малък град като Реха има общ замък с други градове. Объркващият спектакъл, на който ме заведоха на десетия ден от спускането ми, беше усилието на замъка Ауага да запази мястото си в класирането за Голямата игра срещу замък от севера, но за жалост загуби. Това означава, че отборът на Ауага няма да може да участва в Голямата игра тази година във Фадра, град на юг оттук, след която се излъчват победителите, които ще участват в още по-голямата Голяма игра в Заек, където се събират хора от целия континент — стотици състезатели и хиляди зрители. Гледах холозаписи от миналогодишната

Голяма игра в Заек. Участвали са 1280 играчи, както твърдеше коментарът, в игра са влезли четиридесет топки. На мен това ми прилича на огромен хаос. Такава е представата ми за битка между две невъоръжени армии, но, както разбирам, нужни са умения и стратегия. Всички членове на победилия отбор получават специална титла за годината и още една за цял живот, и носят слава на замъците си и на градовете, които ги поддържат.

Вече добивам някаква представа как функционира всичко това, виждам системата отвън, защото колежът не поддържа замък. Хората тук не са вманиачени на тема спорт, атлети и секси отци, както бяха младите жени от Реха, а и някои от по-възрастните. Това е нещо като задължителна мания. Подкрепяй своя отбор, насърчавай своите храбри мъже, обожавай местния си герой. Има смисъл. Предвид положението им, те имат нужда от силни, здрави мъже за ебалнята си. По този начин социалната селекция подкрепя естествената. Аз обаче се радвам, че се отдалечих от брътвежите, припадъците и плакатите с мускулести типове с огромни пениси и погледи като за спалня.

Направих Избора на Резехаванар. Избрах опцията „По-малко от истината“. Шоград и Скодр, а и останалите учители, ние бихме ги нарекли професори, са интелигентни, образовани хора, напълно способни да схванат концепцията за пътуване в космоса и така нататък, да вземат решения за технологични иновации и така нататък. Ограничавам отговорите си на техните въпроси до технологиите. Оставям ги да си мислят, както повечето хора естествено си мислят, особено хората от монокултурна среда, че нашето общество е до голяма степен като тяхното. Когато разберат по какво се различава, ефектът ще е революционен, а аз нямам правомощия, причина или желание да причинявам такава революция на Сегри.

Дисбалансът между половете е създал общество, в което, доколкото мога да съдя, мъжете се ползват с всички привилегии, а жените държат цялата власт. Очевидно това е стабилна система. Според техните разкази издържала е най-малко две хилядолетия, а вероятно и много повече под една или друга форма. Ала контактът с нас, ако се запознаят с човешката ни норма, би я дестабилизирил бързо и с катастрофални последствия. Не знам дали мъжете биха се вкопчили в привилегированото си положение, или биха поискали свобода, със сигурност обаче жените не биха се отказали лесно от

властта си, а сексуалната им система и родовете връзки несъмнено ще рухнат. Дори да научат как да променят генетичната програма, която им е била наложена, ще минат няколко поколения, докато се възстанови нормалното разпределение на половете. Не мога аз да бъда шепотът, който ще освободи лавината.

34/266 (диктуван текст). Скодр не стигна доникъде с мъжете от замъка Ауага. Налагаше се да прави проучванията си много внимателно, защото можеше да изложи Каза на опасност, ако им разкрие, че е чужденец или уникален в някакво отношение. Биха го приели като претенция за превъзходство, която задължително щеше да му се наложи да защити в изпитания за сила и умения. Доколкото мога да разбера, йерархията в замъка е строга рамка и мъжете се придвижват нагоре или надолу по нея в зависимост от това, дали печелят задължителните или незадължителните изпитания. Спортовете и игрите, които жените гледат, са само върхът на безкрайна поредица състезания, провеждани в самите замъци. Като необучен възрастен мъж, Каза би бил в много неизгодна позиция в такива състезания. Единственият начин да се измъкне от тях, каза ми тя, би бил да се преструва на болен или луд. Смята, че може и да го е направил, защото все пак е жив. Но успя да открие само тази информация: „Мъжът, изхвърлен край Теха-Реха, е жив“.

Макар че жените хранят, подслоняват, обличат и поддържат господарите на замъка, очевидно е, че приемат неотзивчивостта им за нещо нормално. Тя беше доволна дори и на тази малка информация. Както и аз.

Трябва да измъкнем Каза от замъка. Колкото повече слушам от Скодр за обичаите им, толкова по-опасно ми се струва да остане там. В ума ми се върти „глезени лигльовци“, но тези мъже всъщност много приличат на войниците в тренировъчните лагери на милитаристите. Само че тук тренировките никога не свършват. Като печелят изпитанията, получават всевъзможни рангове и титли, които са от рода на „генералите“ и другите наименования, които милитаристите дават на своите властови нива. Някои от тези „генерали“, „господари“, „майстори“ и т.н., са спортни идоли, любимците на ебалните, като онзи, когото обожаваше горката Шаск. Ала с напредването на

възрастта те често разменят славата сред жените за власт върху мъжете и се превръщат в тирани в замъка си, като командват „понижкопоставените“ мъже, докато не ги свалят и изритат. Старите отци, както изглежда, често живеят сами в малки къщи извън главния замък и ги смятат за смахнати и опасни — подивели мъжки индивиди.

На пръв поглед този живот е жалък. След единайсетата им година им е позволено само да се състезават в различни игри и спортове в замъка, и да се конкурират в ебалните, след като навършат петнайсет — за пари, за брой сношения и така нататък. Нищо друго. Няма варианти. Няма възможности за замяна на едно с друго. Никакви умения за творчество. Никакво пътуване, освен за участие в големите игри. Не са допускани в колежа, за да добият някаква свобода на ума. Попитах Скодр защо не е възможно един умен мъж поне да учи в колежа, а тя отговори, че ученето се отразява зле на мъжете — притъпява чувството им за чест, отпуска мускулите им и ги прави импотентни.

— Каквото отива в мозъка — каза ми тя, — идва от тестисите. Мъжете трябва да се предпазват от образование за тяхно собствено добро.

Опитвах да съм „като водата“, както съм обучена, но изпитвах отвращение. Вероятно го е доловила, защото след известно време ми каза за „тайния колеж“. Някои от жените в колежа предават нелегално информация в замъците. Нещастниците се събират, за да се учат един друг. В замъците хомосексуалните отношения между момчетата под петнайсет се насърчават, но официално не се толерират сред възрастните мъже. Тя ми каза, че тайните колежи често се ръководят от хомосексуалните мъже. Трябва да се крият, защото, ако ги хванат да четат или да обсъждат идеи, ще бъдат наказани от техните господари или майстори. От тайните колежи, добави Скодр, били дошли някои интересни работи, макар че се замисли, преди да даде примери. Един път мъж успял да предаде навън интересна математическа теорема, а друг път художник показал пейзажи, които били оценени високо от професионалисти в изкуството, въпреки примитивната техника. Не можа да си спомни имената им.

Изкуствата, науките, цялото познание, професионалните умения — всичко това е *хагиад*, или квалифицирана работа. Тези неща се преподават в колежа, където няма факултети, а специалистите са

малко. Преподаватели и студенти разменят местата и специалностите си през цялото време, така че да си известен учен в една област не означава, че не може да си студент в друга. Скодр е вев по физиология, пише пиеси, но също така учи история при една от преподавателките по тази дисциплина. Мисленето ѝ е аргументирано, живо и смело. Моето училище на Хаин има какво да научи от този колеж. Това е чудесно място, пълно със свободни умове. Умове обаче само от един пол. Оградена свобода.

Надявам се Каза да е намерил таен колеж или някакъв друг начин да оцелее в замъка. Той е силен, но тукашните мъже са обучавани с години заради игрите, в които участват. И голяма част от тези игри са свързани с насилие. Жените казват, не се тревожи, не оставяме мъжете да се избиват помежду си, предпазваме ги, те са нашите съкровища. Но на холозаписите съм виждала как изнасят мъже със сътресение след състезанията им по бойни изкуства, при които се хвърлят взаимно по впечатляващ начин. „Само неопитните бойци получават рани.“ Много успокояващо, няма що. Освен това се борят с бикове. А в мелето, което наричат Голямата игра, съвсем умишлено си чупят глезените и краката един на друг. „Какъв герой е, ако не куца?“ — казват жените. Може би това е най-безопасното нещо — да ги оставиш да ти счупят крака, така че да не се налага повече да доказваш какъв герой си. Какво ли още се е наложило на Каза да доказва?

Помолих Шаск да ме осведоми, ако чуе да е посещавал ебалнята в Реха. Замъкът Ауага обслужва (това е думата, която използват, същата, която използват и за биковете си) четири града, така че могат да го изпратят във всеки от тях. По-вероятно не все пак, защото мъжете, които не побеждават в състезанията, не посещават ебалните. Само шампионите. И момчетата между петнайсет и деветнайсет, които по-възрастните жени наричат *дипида*, животински бебета — кутре, коте, агънце. Използват дипида за удоволствие. Плащат за шампион само когато отиват в ебалните, за да забременеят. Каза обаче е на трийсет и шест — не е кутре, коте или агънце. Той е мъж, а това място е кошмарно за мъжете.

Каза Агад е бил убит. Господарите на замъка Ауага най-накрая разкриват този факт, но не и обстоятелствата.

Година по-късно Веселие се свързва с кораба си и заминава от Сегри за Хаин. Препоръката ѝ е тази планета да се следи и избягва. Стабилите обаче решават да изпратят нова двойка наблюдатели, този път жени, мобилите, Алее Иу и Зерин У. Те прекарват на Сегри осем години, след третата като първи мобили. Иу остава като посланик още петнайсет години. Те определят Избора на Резехаванар като „грялата истина, но бавно“. Поставено е ограничение до двеста посещения от външни светове. През следващите няколко поколения хората от Сегри, привикнали с чуждото присъствие, разглеждат собствените си възможности като членове на Екумена. Предложенията за планетарен референдум по въпроса за генетична промяна са изоставени, тъй като гласовете на мъжете ще са незначителен брой, ако гласовете на жените не бъдат ограничени по някакъв начин. Към датата на този доклад на Сегри не е предприета никаква значима генетична промяна, при все че местните са научили и прилагат различни компенсаторни техники, които са довели до повишена пропорция на мъжкото население, която сега е около 12: 1.

Следващият текст е мемоар, предаден на посланик Ерито от мисията във Вее през 93/1569 от жена, живееща в региона Уш на Сегри.

Настояваш, скъпа приятелко, да ти кажа всичко, което бих искала хората от други светове да научат за живота ми и за моя свят. Това не е лесно! Искам ли някой някъде да знае каквото и да било за моя живот? Знаем колко странни се струваме на всички останали, на расите, в които половете са едно към едно. Знаем, че ни смятат за изостанали, провинциални, дори перверзни. Може би след още няколко десетилетия ще решим да се променим. Тогава няма да съм жива. Не мисля и че бих искала да съм. Харесвам своя народ. Харесвам нашите сурови, горди, красиви мъже. Не искам да станат като жени. Харесвам нашите честни, силни, щедри жени, не искам да станат като мъжете. И все пак виждам, че сред вас всеки мъж има свое собствено аз и своя

природа, всяка жена също, а на мен ми е трудно да определя какво ми се струва, че ще загубим.

Когато бях дете, имах брат, година и половина по-малък от мен. Името му беше Иту. Майка ми отишла в града и платила петгодишни спестявания за оца ми, майстор шампион по танци. Оца ми на Иту беше възрастен тип от нашата селска ебалня. Наричаха го майстор Провал. Никога не е бил шампион по нищо, не беше зачевал деца с години и беше доволен, че може да ебе без пари. Майка ми се смееше, когато си спомняше — оца кърмела мен, не използвала предпазно средство и ми дала бакшиш два медника! Когато открила, че е бременна, побесняла. Когато я изследвали и установили, че плодът е мъжки, оца повече се ядосала, защото трябвало да чака, както казвали, спонтанен аборт. Иту обаче се роди здрав и нормален и тя дала на стареца двеста медника — всички пари, които имала.

Той не беше деликатно дете, както повечето бебета момчета, но пък как може да не предпазваш и да не се грижиш за момче? Не помня момент, в който да не съм треперела за Иту, и съвсем ясно помнех какво трябва и какво не трябва да прави моето малко братче, опасностите, от които трябва да го опазя. Гордеех се с отговорността си и бях суетна, защото трябваше да се грижа за брат. В селото ми тогава нямаше нито един майкодом, в който все още да живее син.

Иту беше прекрасно дете — звезда. Имаше мека, пухкава коса, която често се среща в нашия район Уш, и големи очи. По природа беше мил и весел, и много умен. Другите деца го обичаха и винаги искаха да си играят с него, ала той и аз бяхме най-щастливи, когато си играехме сами — дълги, сложни игри на въображението. Имахме стадо от дванайсет глави добитък, които една старица от селото беше издялала от кора на кратуна за Иту — хората непрекъснато му подаряваха разни неща, — и те участваха в най-любимата ни игра. Добитъкът ни живееше в страна, наречена Шуш, където се случваха страхотни приключения — катерене по планини, откриване на нови земи, плаване по реки и така нататък. Както във всяко стадо, например нашето селско стадо, старите крави бяха водачки. Бикът живееше отделно. Другите мъжки бяха скопени. Телетата търсеха приключения. Нашият бик посещаваше церемониално кравите, за да ги обслужи, а после можеше да отиде да се бие с мъжете в замъка Шуш. Направихме замъка от глина, а мъжете — от клечки, но бикът винаги побеждаваше

и правеше мъжете от клечки на парчета. Понякога събаряше и целия замък. Най-добрите ни истории обаче ставаха с две телета. Моето се казваше Оп, а на брат ми — Ути. Веднъж нашите телета герои преживяваха страхотно приключение в потока, който тече покрай нашето село, и лодката им избяга от нас. Намерихме я, спряла в един пън, далече надолу по течението, където потокът беше дълбок и бърз. Моето теле още беше в лодката. И двамата се гмуркахме и търсихме, но така и не открихме Ути. Беше се удавила. Добитъкът на Шуш ѝ устрои грандиозно погребение, а Иту плака горчиво.

Брат ми тъгуваше за малкото теле играчка толкова дълго, че помолих краварката Джерджи да ни позволи да работим за нея, защото си помислих, че ако сме с истински добитък, Иту може и да се успокои. Тя се зарадва, че ще има двама безплатни помощници (когато майка научи, че вече работим, накара Джерджи да ни плаща по четвърт медник на ден). Яздехме две големи добродушни крави, а седлата бяха толкова големи, че Иту можеше да се изляга на неговото. Всеки ден извеждахме стадо от двегодишни телета в пустинята, за да пасат *едта*, която расте още повече, когато я пасат животните. От нас се очакваше да не допускаме добичетата да се загубят, да тъпчат бреговете на потоците, а когато трябваше да преживят изяденото, да ги събираме на място, където изпражненията им да наторяват полезни растения. Повечето работа вършеха двете стари ездитни крави. Майка дойде, провери какво правим и реши, че всичко е наред и че да сме в пустинята по цял ден определено е полезно за здравето ни.

Обичахме нашите големи ездитни крави, но те бяха сериозни и отговорни, до голяма степен като възрастните в нашия майкодом. Телетата бяха нещо друго. Всички бяха ездитна порода, разбира се, не от висока класа, а просто селски добичета, но се хранеха с *едта*, така че бяха охранени и много игриви. С Иту ги яздехме на гол гръб, с юзда от въже. В началото винаги приключвахме по гръб, загледани в копитата и опашките на бягащите телета. Към края на годината вече бяхме добри ездачи и се заехме да учим животните на трикове, да се изкачват по хълмове в пълен галоп и да правим акробатична езда. Иту обучи едно тригодишно теле с подобни на лира рога и двамата танцуваха като най-добрите акробати от замъците, които бяхме гледали по холовизията. Нямахме как да пазим уменията си само за себе си в пустинята. Започнахме да се показваме на другите деца, канехме ги да

идват до Солените извори, за да гледат нашето Голямо ездитно представление. И, естествено, възрастните също научиха за него.

Майка ми беше смела жена, но играта ни се оказа твърде много дори за нея. Скара ми се:

— Доверих ти се да се грижиш за Иту! Ти предаде доверието ми!

Всички останали говореха, че съм изложила на опасност безценния живот на едно момче, мускала на надеждата, съкровищницата на живота и така нататък, но най-много ме заболя от думите на майка ми.

— Аз се грижа за Иту и той се грижи за мен — отговорих със страстта на справедливостта, която е присъща на децата, рожденото право, което рядко зачитаме. — И двамата знаем кое е опасно и не правим глупави неща, познаваме животните си и разучаваме всичко заедно. Когато отиде в замъка, ще му се налага да прави далеч по-опасни номера, така поне ще се научи на един от тях. А и там всичко ще прави сам. Сега сме заедно. И не съм предала доверието ти.

Майка ни ни изгледа. Аз бях почти на дванайсет, а Иту — на десет. Тя седна на земята и започна да плаче с глас. С Иту отидохме при нея, прегърнахме я и също се разплакахме. Иту каза:

— Няма да отида. Няма да отида в проклетия замък. Не могат да ме накарат!

И му повярвах. И той си вярваше. Майка ни обаче знаеше друго.

Може би някой ден ще е възможно едно момче да избира живота си. Сред вашите народи мъжкото тяло не предопределя съдбата на човека, нали? Може би един ден така ще стане и тук.

Нашият замък, Хиджега, разбира се, следеше какво става с Иту още от раждането му. Веднъж годишно майка ни им изпращаше медицински доклад за него, а когато стана на пет, майка и нейните съпруги го отведоха там за церемониалното Потвърждение. Иту се почувства смутен, отвратен и поласкан. Прошепна ми тайно:

— Дойдоха много старци, които миришеха странно и ме накараха да си сваля дрехите, а после с едни неща за мерене ми измериха пишката! И казаха, че била много добра. Бивало си я. Какво става, когато оплодиш? — Това не беше първият въпрос, на който не можех да му отговоря, и както обикновено съчиних отговор: — Да оплодиш, значи да имаш бебета. — И това в определен смисъл не беше далече от истината.

Някои замъци, казвали са ми, подготвят момчетата от девет и десетгодишна възраст за Скъсването, ухажват ги с посещения на големи момчета, билети за игрите, обиколки на парка и постройките, така че, когато навършат единайсет, да отидат в замъка с готовност и желание. Но при нас, в „задръстените“ села в края на пустинята, нещата стават по стария начин. Освен при Потвърждението, момчетата нямат никакъв контакт с мъже до единайсетата си година. На този рожден ден всички, които са познавали дотогава, ги отвеждат до портата и ги предават на непознатите, с които ще прекарат целия си живот по-нататък. И мъжете, и жените са вярвали и още вярват, че това абсолютно скъсване с миналото изгражда мъжа.

Вев Ушиги, която бе родила син, имаше внук и беше служила като кмет пет или шест пъти, и беше много ценена, нищо че нямаше много пари, чу Иту да казва, че няма да отиде в проклетия замък. На следващия ден тя дойде в нашия майкодом и поиска да поговори с него. Той ми сподели какво му е казала. Не го убеждавала и увещавала. Обяснила му, че е роден, за да служи на народа си, и има една отговорност — да създава деца, когато стане достатъчно възрастен. И един дълг — да бъде силен, храбър мъж, по-силен и по-храбър от другите мъже, така че жените да го избират за баща на децата си. Казала му, че трябва да живее в замъка, защото мъжете не можели да живеят сред жени. Тогава Иту я попитал:

— Защо да не могат?

— Наистина ли го направи? — зяпнах го аз, възхитена от куража му, защото вев Ушиги беше внушаваща страхопочитание възрастна жена.

— Да. И тя всъщност не ми отговори. Мисли дълго време. Погледна ме, после отклони поглед някъде встрани, после се втренчи в мен продължително и най-накрая каза: „Защото бихме ги унищожили“.

— Но това е безумно — поклатих глава. — Мъжете са нашите съкровища. Защо е казала такова нещо?

Иту, разбира се, нямаше представа. Замисли се дълбоко над думите ѝ и ми се струва, че нищо друго, което би могла да му каже тя, нямаше да го впечатли чак толкова.

След разговор старейшините на селото, майка ни и съпругите ѝ решиха, че Иту може да продължи да се занимава с акробатична езда, защото тя наистина би била полезно умение за него в замъка. Повече

обаче нямаше да пасе говедата, нито пък да ходи с мен, когато го правя аз, нито пък да се занимава с някоя от работите, които вършеха децата от селото, или да участва в игрите им.

— Досега си правил всичко заедно с По — казаха му, — но тя трябва да работи заедно с другите момичета, а ти трябва да правиш всичко сам, като мъжете.

Винаги бяха много мили с Иту и строги с нас, момичетата. Ако ни видеха дори само да говорим с Иту, казваха ни да отиваме да се занимаваме със своята работа и да оставим момчето на мира. Когато не слушахме — когато с Иту се измъквахме тайно, за да яздим край Солените извори или просто се криехме в старото си скривалище, долу, край брега на потока, за да си говорим, — с него се отнасяха с ледено мълчание, за да го засрамят, а мен наказваха. Цял ден заключена в избата на старата фабрика за обработка на фибри, която селото използваше като затвор. Следващия път — два дни. Третия път, когато ни хванаха сами заедно, ме затвориха за десет дни. Млада жена на име Ферск ми носеше храна един път на ден, грижеше се да имам достатъчно вода и следеше да не се разболея, но не ми говореше — винаги така наказваха провинилите се по селата. Вечер чувах как другите деца минават по улицата. Най-последно се стъмваше и можех да спя. Нямах какво да правя по цели дни — никаква работа, нищо, за което да мисля, освен за презрението и негодуванието, с които се отнасяха към мен, защото съм предала доверието им, и за несправедливостта да наказват само мен, а не Иту.

Когато излязох, се чувствах различно. Сякаш някаква врата в мен се затръшна, докато бях затворена в избата.

Когато се хранехме в майкодома, гледаха с Иту да не сядаме един до друг. Върнах се на училище и на работа. Нямах представа какво прави брат ми по цял ден. Не мислех за него. До рождения му ден оставах само петдесет дни.

Една вечер си легнах и под глинената възглавница открих бележка: *край потока, до-чера*. Иту не умееше да пише правилно. Бях го научила малко, тайно. Изплаших се и се ядосах, но изчаках един час, докато всички заспят, станах и се промъкнах вън, във ветровитата звездна нощ, изтичах до потока. Беше към края на сухия сезон и в коритото почти нямаше вода. Иту вече ме чакаше, обвинил с ръце коленете си, тъмно петно на фона на напуканата кал край водата.

Първото, което направих, беше да се сопна:

— Искаш да ме заключат пак ли? Заплашиха ме, че следващият път ще е за трийсет дни!

— Мен ще ме заключат за петдесет години — каза той, без да ме погледне.

— И аз какво да направя? Така стоят нещата! Ти си мъж. Трябва да правиш каквото правят мъжете. А и няма да те заключат. Ще участваш в игрите, ще идваш в селото да обслужваш и така нататък. Дори нямаш представа какво е да те заключат!

— Искам да отида в Серада — каза Иту много бързо, с блеснали очи. — Можем да отидем с ездитните крави до автобусната спирка в Реданг, спестил съм пари, имам двацет и три медника, ще стигнат за автобуса до Серада. Кравите ще се върнат сами, ако ги пуснем.

— И какво ще правиш в Серада? — попитах пренебрежително, но и с любопитство. Никой от селото не беше пътувал до столицата.

— Там са хората от Екамена — отговори той.

— Екумена — поправих го. — И какво от това?

— Могат да ме вземат със себе си — каза Иту.

Почувствах се странно, когато го изрече. Все още бях ядосана и изпълнена с гняв, но нещо в мен се надигна като тъмна вода.

— И защо да го правят? За какво им е да говорят с някакво си малко момче? Как ще ги откриеш? Двацет и три медника и бездруго са малко. Серада е много далече. Това е много глупава идея. Не бива да го правиш.

— Мислех си, че би дошла с мен — каза Иту. Гласът му беше помек, но не трепереше.

— Не мога да извърша такава глупост — заявих ядосано.

— Добре — кимна той. — Но няма да ме издадеш. Нали?

— Не няма! — троснах се. — Ала не можеш да избягаш, Иту! Няма начин. Това ще бъде... ще бъде безчестно.

Когато отговори този път, гласът му трепереше.

— Все ми е едно. Не ме интересува честта, искам да съм свободен!

И двамата се разплакахме. Седнах край него, прегърнахме се, както правехме обикновено, поплакахме си. Не много. Не бяхме свикнали да плачем.

— Не можеш да го направиш — прошепнах му. — Няма да успееш.

Кимна, съгласен с мъдростта ми.

— Няма да е толкова зле в замъка — уверих го.

Той се отдръпна от мен, съвсем малко.

— Ще се виждаме — добавих.

Той само попита:

— Кога?

— На игрите. Ще мога да те гледам. Сигурна съм, че ще си най-добрият ездач и акробат. Ще спечелиш всички награди и ще станеш шампион.

Той кимна покорно. Знаеше, а и аз знаех, че съм предала любовта ни и рожденото ни право на справедливост. Знаеше, че за него няма надежда.

Това беше последният път, когато разговаряхме сами, и един от почти последните пъти, когато изобщо разговаряхме.

Иту избяга десетина дни след това. Взе ездитната крава и пое към Реданг. Откриха го лесно и го върнаха в селото още преди да се спусне нощта. Не знам дали си е помислил, че аз съм го издала. Толкова се срамувах, че не го придружих, че не можех да го погледна. Странях от него — вече не беше нужно да ме държат настрана. Той също не направи опит да ме заговори.

Започваше пубертетът ми и първата ми кръв дойде през нощта преди рождения ден на Иту. Консервативните замъци като нашия не допускат жени в менструация да доближават портите, така че, когато правеха Иту мъж, аз стоях далече назад с още няколко момичета и жени, и не видях много от церемонията. Мълчах, докато другите пееха, гледах мръсотията в краката си и новите си сандали, и краката си в сандалите, чувствах болката и дърпането в утробата си и тайното движение на кръвта. Тъгувах. Още тогава знаех, че тази скръб ще е с мен през целия ми живот.

Иту влезе и портите се затвориха.

Стана млад шампион по акробатична езда и в продължение на две години, когато навърши осемнайсет и деветнайсет, идваше няколко пъти да обслужва селото ни, но аз не го видях. Една от приятелките ми се съвкупявала с него и веднъж започна да ми разказва колко мил бил,

защото мислеше, че искам да го чуя, но аз я накарах да млъкне и си тръгнах, пламнала от сляпа ярост, която и за двете ни беше непонятна.

Размениха го в замък на източното крайбрежие, когато страна на двайсет. Когато се роди дъщеря ми, му писах, но той не отговори на писмата ми.

Не знам какво ти казах за моя живот и моя свят. Не знам дали това искаш да знаеш. Но това е, което трябваше да ти кажа.

Следва към разказ, писан през 93/1586 от популярна писателка от град Адр, Сем Граджи. Класическата литература на Сегри се състои предимно от бяла поезия и драма. Класическите поеми и пиеси са били писани колективно в оригиналните си версии, а понякога и от преписвачи от по-късни поколения, обикновено анонимни. Запазването на оригиналния текст не се е ценяло особено, тъй като творчеството се е смятало за продължаващ процес. Вероятно под влияние на Екумена индивидуални писатели от края на шестнайсети век започват да пишат къси разкази в проза, историческа и художествена литература. Жанрът става популярен, особено в градовете, макар и да не успява да се сдобие с огромната публика на класическия епос и пиесите. Буквално всички познават сюжетите и знаят наизуст множество цитати от епоса и пиесите, и почти всяка възрастна жена е гледала или е участвала в сценично изпълнение на няколко такива. Те са един от основните унифициращи фактори на сегрианската монокултура. Разказите в проза, прочетени в мълчание, служат до голяма степен като средство, чрез което културата може да подложи на съмнение самата себе си, нещо като инструмент за морална самооценка. Консервативно настроените жени на Сегри не одобряват жанра, смятат го за антагонистичен на структурата на тяхното общество, основано на сътрудничеството и взаимопомощта. Художествената литература не е включена в учебните програми на литературните факултети на

колежите и често е била отхвърляна с презрение — „художествените измислици са за мъжете“.

Сем Гриджи публикува три книги с разкази. Нейният прост, директен стил, е характерен за късия разказ от Сегри.

НЕУМЕСТНА ЛЮБОВ|ОТ СЕМ ГРИДЖИ

Азак израсна в майкодом в Долноречния квартал, близо до текстилните фабрики. Тя беше умно момиче, а семейството и съседите ѝ с гордост събраха парите, нужни, за да отиде да учи в колеж. Върна се в града като начинаещ мениджър на една от фабриките. Азак работеше добре с другите хора. И просперираше. Имаше ясна идея какво иска да постигне през следващите години — да намери двама или трима партньори, с които да основе дъщердом и бизнес.

Красива жена в разцвета на младостта си, Азак много обичаше секса, особено сношенията с мъже. Макар да пестеше пари за основаване на бизнес, харчеше и доста в ебалнята, посещаваше я често, нерядко наемаше по двама мъже едновременно. Обичаше да гледа как се възбуждат един-друг в мъжество, което би било непостижимо, ако са сами, и как се засрамват, ако не успеят. Намираше увисналия пенис за нещо отвратително и не се колебаеше да отпрати мъж, който не успява да прониква в нея два-три пъти на нощ.

Замъкът в нейния район купи млад шампион от Танцовия турнир на югоизточните замъци и скоро го изпрати в ебалнята. След като го бе видяла по холовизията как танцува на финалите, Азак остана запленена от неговия плавен и грациозен стил, от неговата красота. Прииска ѝ се час по-скоро да я обслужи. Цената му беше два пъти по-висока от цената на всеки друг мъж там, но тя не се поколеба да я плати. Убеди се, че е хубав и мил, отзивчив и нежен, умел и податлив. През първата им вечер заедно стигнаха до оргазъм едновременно, пет пъти. Когато си тръгна, тя му даде голям бакшиш. След седмица отново отиде и поиска да ѝ изпратят Тодра. Удоволствието, което ѝ достави, беше невероятно и съвсем скоро той се превърна в нейно пристрастяване.

— Ще ми се да си само за мен — каза му една вечер, когато лежаха все още прегърнати, отпуснати, удовлетворени.

— Това е желанието и на моето сърце — отговори той. — Искам да съм твой слуга. Никая от жените, които идват тук, не ме възбужда.

Не ги искам. Искам само теб.

Тя се зачуди дали ѝ казва истината. Следващия път, когато отиде, попита мениджъра, дали Тодра е толкова популярен, колкото са се надявали.

— Не — отвърна мениджърът. — Всички други се оплакват, че с тях Тодра е намръщен и невнимателен, че трудно се възбужда.

— Колко странно — промълви Азак.

— Не е — отбеляза мениджърът. — Влюбен е в теб.

— Мъж да е влюбен в жена? — учуди се Азак и се засмя.

— Случва се много често — обясни мениджърът.

— Мислех, че само жените се влюбват — каза Азак.

— Жените понякога също се влюбват в мъже и това е лошо — поклати глава мениджърът. — Може ли да те предупредя, Азак? Любовта трябва да е между жените. Тук тя няма място. Няма как да доведе до нещо добро. Не ми се ще да загубя парите, но те съветвам да поръчваш някои от другите мъже, вместо всеки път да питаш за Тодра. Окуражаваш го, не виждаш ли? А това ще му навреди.

— Само че ти и той печелите доста пари от мен — изтъкна Азак, все още през смях.

— Той щеше да печели повече от другите жени, ако не беше влюбен в теб — възрази мениджърът. Аргументът се стори слаб на Азак в сравнение с удоволствието, което ѝ доставяше Тодра, така че каза:

— Е, ще може да се занимава с всички тях, след като свърша с него, но засега го искам.

След сношението същата вечер каза на Тодра:

— Мениджърът тук твърди, че си влюбен в мен.

— Аз сам ти признах, че е така — отговори Тодра. — Казах ти, че съм твой. Казах ти, че искам да ти принадлежа, да ти служа. Само на теб. Бих умрял за теб, Азак.

— Това е глупаво — поклати глава тя.

— Не ме ли харесваш? Не ти ли нося радост?

— Повече от всеки мъж, когото съм познавала — отговори тя и го целуна. — Ти си красив и ми носиш радост, скъпи ми Тодра.

— И не искаш някого от другите мъже, които идват тук, нали? — попита той.

— Не. Всички те са грозни и недодялани в сравнение с моя красив танцьор.

— Слушай, тогава — поде той, седна и стана много сериозен.

Беше строен мъж на двацет и две с дълги мускулести крайници, широко разположени очи и тънки, чувствени устни. Азак лежеше и го галеше по бедрото, мислеше колко предизвикващ обич и любящ беше.

— Имам план — каза той. — Когато танцувам, знаеш, в танци разкази, често играя ролята на жена. Правя го от дванайсетгодишен. Хората не могат да повярват, че съм мъж, толкова добре играя жена. Ако избягам оттук, от замъка като жена, мога да дойда в къщата ти, да ти бъда слугиня...

— Какво? — възкликна Азак, стъписана.

— Мога да живея там — заяви той пламенно и се наклони към нея. — При теб. Винаги ще сме заедно. Ще можеш да ме имаш всяка нощ. И няма да ти струвам нищо, освен храната. Ще ти служа, ще те обслужвам, ще чистя къщата ти, ще правя каквото искаш. Каквото искаш. Азак, моля те, любима моя, прекрасна моя, нека бъда твой! — Видя, че още е стъписана, и бързо продължи: — Когато ти омръзна, ще можеш да ме отпратиш...

— Ако опиташ да се върнеш в замъка след такава щуротия, ще те бият с камшик до смърт, идиот такъв!

— Ценен съм — въздъхна той. — Ще ме накажат, но няма да ме наранят физически.

— Грещиш. Ще престанеш да танцуваш, а стойността ти тук е ниска, защото не задоволяваш добре никоя, освен мен. Мениджърът ми го каза.

В очите на Тодра се появиха сълзи. Азак не искаше да му причинява страдание, но беше искрено ужасена от безумния му план.

— Пък и ако те открият, скъпи — продължи тя по-деликатно, — аз ще бъда напълно опозорена. Този план е детински, Тодра. Моля те, никога повече не си фантазирай подобни неща. Аз наистина съм много, много привързана към теб, обожавам те и не искам друг мъж, освен теб. Вярваш ли ми?

Той кимна. Преглътна сълзите си и добави:

— Засега.

— Засега и за още много, много, много време! Мой мили, скъпи, красив танцьоре, ще бъдем заедно, колкото желаем, години и години!

Просто изпълнявай дълга си и с другите жени, които идват, така че от замъка да не те продадат другаде! Моля те! Няма да понеса да те загубя, Тодра!

Притисна го страстно с прегръдките си, възбуди го отново и скоро двамата пак пъшкаха в агонията на насадата.

Макар и да не беше в състояние да приеме любовта му изцяло сериозно — защото какво би могло да произлезе от такава заблудена емоция, освен някоя глупава приумица като онази, която ѝ предложи, — все пак тя успяваше да докосне сърцето ѝ и Азак изпитваше към него особена нежност, която невероятно засилваше удоволствието при сношенията им. И така, в продължение на година тя прекарваше по две-три вечери седмично в ебалнята, повече от това не би могла да си позволи. Мениджърът в опитите си да обезсърчи любовта на Тодра не намаляваше хонорара му, въпреки че не беше популярен сред останалите клиентки. Азак харчеше много пари за него, ала самият той никога, след първата нощ, не приемаше от нея никакво допълнително възнаграждение.

Тогава една жена, която не бе успяла да зачене с много от отците в ебалнята, опита с Тодра и веднага зачена, като при изследването се установи, че зародишът е от мъжки пол. Друга жена също зачена от него и също момче. Изведнъж Тодра стана много търсен като отец оплодител. Жени от целия град започнаха да се стичат, за да ги обслужи. Това, разбира се, означаваше, че той трябваше да е свободен през периода им на овулация. Вече много от вечерите ставаше невъзможно да се среща с Азак, защото нямаше начин мениджърът да бъде подкупен. Тодра не харесваше популярността си, но Азак го утешаваше и окуражаваше, казваше му колко се гордее с него и как работата му никога не би попречила на любовта им. В действителност обаче тя не съжаляваше особено, че е толкова зает, защото междуременно си бе намерила друг човек, с когото да прекарва вечерите.

Беше млада жена на име Зедр, която работеше във фабриката като специалист по ремонта на машините. Беше висока и хубава. Азак първа забеляза колко свободно и силно крачи, колко горда е осанката ѝ. Намери претекст да се запознае с нея. И скоро започна да ѝ се струва, че Зедр ѝ се възхищава. В продължение на дълго време обаче двете се държаха само като приятелки, без да предприемат опити за сексуални

контакти. Прекарваха заедно доста, ходеха на танци и на игрите, и Азак реши, че този социален живот ѝ допада повече, отколкото да се затваря в ебалнята с Тодра. Говореха си как двете биха могли да направят сервиз за поправка на машини. С времето Азак установи, че красивото тяло на Зедр почти непрекъснато е в мислите ѝ. Най-накрая, една вечер в нейния самостоятелен апартамент каза на приятелката си, че я обича, но не е искала да обременява приятелството им с желанието си.

Зедр отговори:

— Искам те още откакто те видях за първи път, но не ми се щеше да те карам да се чувстваш неловко. Смятах, че предпочиташ мъже.

— Така беше доскоро, но сега искам да правя любов с теб — заяви Азак.

Първоначално беше доста боязлива, но Зедр беше опитна и деликатна, и умееше да удължава оргазмите на Азак, докато не я издигна на висоти, за които не беше и мечтала.

— Ти ме направи жена — призна тя на Зедр.

— Тогава да станем съпруги — предложи Зедр.

Ожениха се, преместиха се в къща в западния край на града, напуснаха фабриката и започнаха собствен бизнес.

През цялото време Азак не спомена и дума за любовта си към Тодра, когото виждаше все по-рядко и по-рядко. Донякъде засрамена от страхливостта си, тя се успокояваше сама, че той би трябвало да е дотолкова зает с обслужване, та навярно тя не му липсва кой знае колко. В края на краищата, въпреки романтичните приказки за любов, той беше мъж, а за един мъж сексът е най-важното нещо, не е просто елемент от любовта и живота, каквото е за жените.

Когато се ожени за Зедр, изпрати на Тодра писмо, в което му обясняваше, че пътищата им са се разделили, че смята да се премести и че повече няма да го види, но винаги ще го помни с обич.

Получи отговор незабавно — писмо, в което той я молеше да отиде да поговори с него, пълно с клетви във вечна любов, изпъстрено с правописни грешки и трудно за четене. Писмото я трогна, смути и засрами. Не му отговори.

Той ѝ писа отново и отново, опита да се свърже с нея по холомрежата на новото ѝ работно място. Зедр настояваше да не му отговаря с думите: „Би било жестоко да го окуражаваш“.

Новият им бизнес потръгна добре от самото начало. Една вечер си бяха у дома и режиха зеленчуци за вечеря, когато на вратата се почука.

— Влез! — извика Зедр, която мислеше, че е Чочи — приятелка, която можеше евентуално да им стане трета партньорка. Появи се непознатата, висока, красива жена, забрадена с шал. Тя отиде право при Азак и заговори с усилие:

— Азак! Азак! Нека остана при теб! Моля те!

Шалът се свлече от дългата коса. Азак позна Тодра.

Беше стъписана и малко изплашена, но познаваше Тодра от много време и беше привързана към него, така че привычната обич я накара да протегне ръце, за да го посрещне. Видя страха и отчаянието по лицето му, и го съжали.

Зедр обаче, която се досети кой е той, беше едновременно разтревожена и ядосана. Кухненският нож остана в ръката ѝ. Измъкна се от стаята и се обади на градската полиция.

Когато се върна, завари мъжа да моли Азак да му позволи да остане скрит в дома ѝ, да го вземе като слугиня.

— Ще правя всичко! — увери я. — Моля те, Азак, единствена моя любов, моля те! Не мога без теб! Не мога да обслужвам онези жени, онези непознати, които искат само да забременеят. Вече не мога да танцувам. Мисля само за теб, ти си единствената ми надежда. Ще бъда жена, никой няма да разбере. Ще си отрежа косата, никой няма да ме познае!

И продължи в същия дух, почти заплашителен в страстта си, но също и жалък. Зедр слушаше с ледено изражение, мислеше го за луд. Азак слушаше с болка и срам.

— Не, не, не е възможно — повтаряше отново и отново, но той не искаше и да чуе.

Когато полицията почука на вратата и той си даде сметка какво се случва, веднага се спусна към задната част на къщата, за да опита да избяга. Полицайките го хванаха в спалнята. Той се съпротивляваше отчаяно, те упражниха насилие и го подчиниха. Азак им крещеше да не го нараняват, но те не ѝ обърнаха внимание, извиха ръцете му и го удряха по главата, докато не престана да се съпротивлява. Измъкнаха го вън. Началничката на отряда остана, за да запише показанията. Азак

опита да се застъпи за Тодра, но Зедр изложи фактите и добави, че според нея е луд и опасен.

След няколко дни Азак се поинтересува в полицията и й казаха, че Тодра е бил върнат в замъка му с предупреждение да не го изпращат в ебалнята една година или докато господарите на замъка не преценят, че е способен на отговорно поведение. Замисли се как ли биха могли да го накажат и се почувства зле.

— Няма да го наранят, твърде ценен е — успокои я Зедр. Точно същото бе казал и самият той. Азак повярва с радост. Всъщност изпита облекчение, че повече няма да го среща.

Със Зедр взеха Чочи първо в бизнеса, а после и в домакинството си. Чочи беше жена от квартала с доковете, корава и весела, трудолюбива и непретенциозна, приятна любовница. Бяха щастливи заедно и просперираха.

Мина година, после още една. Веднъж Азак отиде в стария си квартал, за да сключи договор за ремонт с две жени от фабриката, в която бе работила в началото. Попита ги за Тодра. От време на време се появявал в ебалнята, казаха й. Удостоили го с титлата шампион отец на годината от замъка му, и бил много търсен, с висока цена, защото оплождал много жени и голям процент от потомците му били от мъжки пол. Не го търсели за удоволствие, защото имал репутация на грубиян, дори на жесток човек. Жените го поръчвали, само ако искали да заченат. Азак си спомняше колко нежен беше с нея и й беше трудно да си представи, че е възможно да се държи грубо. Вероятно, мислеше си, тежкото наказание в замъка го е променило. Не можеше обаче да повярва, че се е променил истински.

Мина още една година. Бизнесът вървеше много добре, Азак и Чочи започнаха сериозно да се замислят за деца. Зедр не искаше да износва, но с радост щеше да е майка. Чочи имаше предпочитан мъж в местната ебалня, при когото от време на време отиваше за удоволствие. Започна да ходи при него, когато имаше овулация, защото той имаше добра репутация като отец.

Азак не бе посещавала ебалня, откакто се бяха оженили със Зедр. Високо ценеше верността и не правеше любов с никого, освен със Зедр и Чочи. Когато се замисли за бременност, установи, че старият й интерес към секса с мъже е съвсем умрял и дори се е превърнал в погнуса. Не й се нравеше идеята да се осемени сама от банка със

сперма, но мисълта да допусне непознат мъж да проникне в нея ѝ се струваше още по-противна. Докато се чудеше как да постъпи, си спомни за Тодра, когото бе обичала истински и с когото бе изпитвала истинско удоволствие. Той продължаваше да е шампион отец, известен в целия град като надежден оплодител. Наистина нямаше друг мъж, с когото да може да изпита удоволствие. А той я обичаше толкова много, че бе изложил кариерата и дори живота си на опасност, само за да бъде с нея. С онази безотговорност явно беше свършено. Никога не ѝ бе писал пак, а замъкът и мениджърите на ебалнята никога не биха допуснали да обслужва жени, ако го смятаха за умопобъркан или ненадежден. След цялото това време, мислеше си, би могла да се върне при него и да му дари удоволствието, което той така силно желаше.

Уведоми ебалнята за следващия си очакван период на овулация и поръча Тодра. Той вече беше ангажиран за този период и ѝ предложи друга жена. Тя предпочете да почака до следващия месец.

Чочи зачена и бе във възторг.

— Бързай! Бързай! — казваше тя на Азак. — Искаме близнаци!

Азак установи, че гори от нетърпение да бъде с Тодра. Изпълнена със съжаление за насилието при последната им среща и болката, която вероятно му бе причинила, написа му следното писмо:

Скъпи мой, надявам се дългата ни раздяла и разочарованието от последната ни среща да бъдат забравени при радостта от новата ни среща, а също — че ме обичаш, както и аз все още те обичам. Ще бъда горда да износя твоето дете, да се надяваме да е син! Горя от нетърпение да те видя пак, красиви мой танцьоре! Твоя Азак.

Овулацията ѝ настъпи, преди той да има време да отговори на писмото ѝ. Облече се с най-хубавите си дрехи. Зедр все още нямаше доверие на Тодра и се опита да я разубеди да не ходи при него. Пожела ѝ късмет доста намръщено. Чочи окачи на шията ѝ амулет за майчинство и тя тръгна.

В ебалнята имаше нов дежурен мениджър, млада жена с грубо лице, която я предупреди:

— Извикай, ако ти създава неприятности. Може да е шампион, но е груб и не го оставяме безнаказано да наранява хората.

— Мен няма да нарани — усмихна се Азак и влезе нетърпеливо в познатата стая, в която с Тодра се бяха радвали един на друг толкова често. Той стоеше и я чакаше пред прозореца, точно както преди. Когато се обърна, изглеждаше точно какъвто го помнеше — с дълги крайници, копринена коса, спускаща се като водопад по раменете, широко разположени очи, впити в нея.

— Тодра! — възкликна тя и тръгна към него с протегнати ръце. Той пое ръцете ѝ и произнесе името ѝ.

— Получи ли писмото ми? Щастлив ли си?

— Да — отвърна ѝ с усмивка.

— И цялото това страдание, тази глупост заради любовта, вече ги няма, нали? Съжалявам, че пострада, Тодра, не искам това да се случва пак. Може ли просто да бъдем себе си и да сме щастливи заедно, както преди?

— Да, всичко това приключи — увери я той. — И се радвам да те видя.

Притегли я нежно към себе си. Започна нежно да я съблича и да гали тялото ѝ, точно както преди, знаеше какво ѝ доставя удоволствие, тя си спомняше какво доставя удоволствие на него. Легнаха заедно, голи. Тя си играеше с еректиралния му penis, възбудена, но и донякъде не съвсем готова да го остави да проникне в нея след толкова време, когато долови някакво неестествено движение на ръката му. Отдръпна се леко и видя, че държи нож, който вероятно бе скрил в леглото предварително. Сега го стискаше зад гърба си.

Утробата ѝ се смрази, но продължи да гали penisа и testisите му, не смееше да се отдръпне, защото той я притискаше към себе си с другата си ръка.

Изведнъж се премести върху нея и вкара penisа си във вагината ѝ с такъв болезнен натиск, че за миг тя си помисли, че го прави с ножа. Еякулира моментално. Когато тялото му се изви назад, тя се измъкна изпод него, втурна се към вратата и побягна от стаята с викове за помощ.

Той я подгони, размахал ножа, и успя да я наръга в плешката, преди мениджърът, останалите жени и мъже да успеят да го уловят. Мъжете бяха много ядосани и започнаха да го бият и ритат, и не

спряха въпреки възраженията на мениджъра. Завързаха го гол, окървавен, почти изпаднал в безсъзнание и веднага го изпратиха в замъка.

След това всички се събраха около Азак. Раната ѝ, която не беше сериозна, беше почистена и превързана. Потресена и обърквана, тя успя само да попита:

— Какво ще направят с него?

— Какво мислиш, че ще направят с един изнасилвач и убиец? Че ще му дадат награда? — попита мениджърът. — Ще го кастрират, ето какво.

— Но вината беше моя — изпъшка Азак.

Мениджърът я изгледа, поклати глава и каза:

— Полудя ли? Върви си у дома.

Азак се върна в стаята и машинално се облече. Погледна леглото, в което бяха лежали. Погледна през прозореца, пред който обикновено стоеше Тодра. Спомни си как го гледаше да танцува преди толкова много време в състезанието, когато за първи път стана шампион. Каза си: „Животът ми е объркан“. Но не знаеше какво да направи, за да го сложи в ред.

Промените в социалните и културните институции на Сегри не поемат по катастрофалния път, от който се опасява Веселие. Те са бавни и посоката им не е ясна. През 93/1602 г. колежът „Терхала“ кани мъже от два съседни замъка да се запишат за студенти и трима мъже се записват. През следващите десетилетия повечето колежи отварят вратите си за мъжете. След като завършат, студентите от мъжки пол се връщат в замъците, освен ако не напуснат планетата, защото мъжете нямат право да живеят другаде, освен в колежите или в замъците до приемането на Закона за отворените врати през 93/1662 г.

Дори и след приемането на този закон, замъците остават затворени за жените, а мъжете ги напускат с далеч по-бавни темпове, отколкото се опасяват противниците на мярката. Социалното приспособяване към Закона за отворените врати е бавно. В няколко региона усилията

мъжете да бъдат обучени на някои основни умения, като фермерство и строителство, преминават с умерен успех. Мъжете работят в конкуриращи се екипи, в отделени, но управлявани от жени фирми. Немалко жители на Сегри в последните години са дошли на Хаин, за да учат — повече мъже, отколкото жени, въпреки голямото несъответствие в броя им, което все още съществува на техния свят.

Следващите биографични бележки на един от тези мъже представляват особен интерес, защото той е участник в събитието, което пряко води до приемането на Закона за отворените врати.

АВТОБИОГРАФИЧНИ БЕЛЕЖКИ НА МОБИЛ АРДАР ДЕЗ

Роден съм в екуменически цикъл 93, година 1641, в Ракедр на Сегри. Ракедр беше мирно, проспериращо, консервативно градче и аз бях възпитан по стария начин — галеното момче на големия майкодом. Всичко бяхме седемнайсет, без да се брои персоналът от кухнята — прабаба, две баби, четири майки, девет дъщери и аз. Бяхме заможни. Всички жени бяха мениджъри или квалифицирани работници в грънчарница в Ракедр — основната индустрия на града. Отбелязвахме всички празници помпозно и жизнерадостно — украсявахме къщата от покрива до основите с флагове за Хилали, правехме фантастични костюми за фестивала на жътвата, на всеки няколко седмици празнувахме нечий рожден ден с подаръци за всички. Бях галено дете, както казах, но не разглежено, струва ми се. Моят рожден ден не беше по-пищен от рождените дни на сестрите ми и ми беше позволено да тичам и да играя с тях, все едно че и аз съм момиче. И въпреки това осъзнавах, както и те, че очите на майките ни ме гледат по друг начин, замислено, резервирано, а понякога, когато станах по-голям, тъжно.

След Потвърждението ми рождената ми майка всяка пролет, в деня за посещения, ме водеше в замъка Ракедр. Портите на парка, които се бяха отворили, за да вляза сам (и изпълнен с ужас) за Потвърждението ми, оставаха затворени, но от стените на парка спускаха стълби, по които аз и още няколко момчета се качвахме, за да седим там сред голям разкош, на възглавници, под сенници, и да гледаме демонстрации на танци, танци с бикове, борби и други спортове на голямото игрално поле зад стените. Майките ни чакаха отвън на огрените от слънцето пейки. При нас сядаха мъже и младежи от замъка и ни обясняваха правилата на игрите, сочеха ни качествата на един или друг танцьор или борец, отнасяха се с нас сериозно и ни караха да се чувстваме важни. Това ми беше много приятно, но веднага щом слезех от стената и тръгнах към дома, чувството изчезваше като съблечен костюм, като изиграна роля в пиеса. И продължавах с

работата и игрите в майкодома при семейството ми, с истинския живот.

Когато станах на десет, започнах да посещавам класа за момчета в центъра на града. Този клас беше създаден преди четиридесет или петдесет години, като преход между майкодома и замъка, но нашият замък под давлением на едно много реакционно управление неотдавна се бе оттеглил от проекта. Господарят Фасау забрани на мъжете си да ходят където и да било извън замъка, освен само до ебалните, и то в затворени коли, и изискваше да се връщат призори. Така че мъже нямаха възможност да преподават в класа. Градските жени, които опитваха да ми кажат какво да очаквам, когато отида в замъка, всъщност не знаеха много повече от мен самия. Колкото и да бяха добри намеренията им, те най-вече ме плашеха и объркваха. Но пък страхът и объркването бяха всъщност подходяща подготовка.

Не мога да опиша церемонията Скъсване. Наистина не мога. Мъжете на Сегри в онези дни имаха едно предимство — знаеха какво представлява смъртта. Всички те вече бяха умирали, преди да умре тялото им. Бяха се обръщали назад, към живота си преди това, към лицата и местата, които бяха обичали, и бяха скъсвали с тях при затръшването на портата.

По време на моето Скъсване нашият малък замък беше вътрешно разделен на колежани — либерална фракция, останала от режима на господаря Ишог, и традиционалисти — една по-млада, но много консервативна фракция. Когато попаднах в замъка, пропастта между двете вече беше катастрофално дълбока. Управлението на господаря Фасау беше станало сурово и ирационално. Управляваше чрез корупция, насилие и жестокост. Всички ние, които живеехме там, бяхме, разбира се, повлияни и щяхме да бъдем унищожени, ако не беше силната и постоянна морална съпротива, съсредоточена около Рагаз и Кохадрат, протезета на господаря Ишог. Двамата бяха открити партньори. Техни последователи бяха всички хомосексуалисти в замъка, както и немалко от другите мъже и по-големите момчета.

Първите ми дни и месеци в общежитието на новациите бяха дни на озадачаващо раздвоение — тероризиране, омраза, срам, защото момчетата, прекарвали там няколко месеца или година повече от мен, бяха поощрявани да тормозят новодошлите, за да ги направят мъже; и утеха, благодарност, любов, защото момчетата, попаднали под

влиятието на колежаните, ми предлагаха тайно приятелство и закрила. Помагаха ми в игрите и състезанията, а вечер ме вземаха в леглата си — не за секс, а за да ме предпазят от сексуалните насилници. Господарят Фасау ненавиждаше хомосексуалността сред възрастните и беше готов да възстанови смъртното наказание, ако Градският съвет разреши. Макар и да не смееше да накаже Рагаз и Кохадрат, налагаше странни и ужасяващи физически мъчения за доброволна любов между по-големи момчета — уши, нарязани на ивици, пръсти, пронизани през нокътя с нажежени до червено железни халки. Въпреки това той поощряваше по-големите момчета да изнасилват единайсет- и дванайсетгодишните — смяташе го за белег на мъжко поведение. Никой от нас не беше застрахован. Особено се ужасявахме от четирима юноши, по на седемнайсет или осемнайсет години, когато аз отидох там, които наричаха себе си „господарско войнство“. През няколко нощи те нахълтваха в спалното на новаците и си намираха жертва, която изнасилваха групово. Колежаните ни защитаваха, доколкото можеха, като ни заповядваха да отидем в леглата им, където ние плачехме и се бунтувахме шумно, а те се преструваха, че злоупотребяват с нас, смееха се и се подиграваха. По-късно, в тъмнината и тишината, ни утешаваха с бонбони, а понякога, когато пораснахме повече, и с желана любов, нежна и изтънчена в тайнството си.

В замъка няма никакъв личен живот. Казвал съм го на жените, които са искали от мен да им опиша живота в замъка, и те смятаха, че ме разбират. „Ами, всички споделят всичко и в майкодома — казваха ми. — Всички влизат и излизат от стаите, по всяко време. Никога не оставаш сама, ако нямаш апартамент за сама жена.“ Нямахме как да обясня колко различна е свободната, топла общност на майкодома от строгата, преднамерена публичност на ярко осветените спални с по четиридесет легла в общежитията на замъка. Нищо в Ракедр не беше лично — само тайно, само премълчано. Преглъщахме сълзите си.

Израснах. Гордея се донякъде с това, изпитвам благодарност към момчетата и мъжете, които го направиха възможно. Не се самоубих, както постъпиха няколко момчета в онези години, нито пък убих ума и душата си, както постъпиха други, за да оцелее тялото им. Благодарение на майчинските грижи на колежаните — Съпротивата, както започнахме да се наричаме — израснах.

Защо казвам „майчински“, а не „бащински“? Защото в моя свят нямаше бащи. Имаше само оплодители. Не знаех думата баща или бащински. Мислех за Рагаз и Кохадрат като за мои майки. И още е така.

Фасау съвсем полудя с годините и властта му над замъка заприлича на смъртна хватка. „Господарското войнство“ също властваше над всички ни. Бяха доволни, защото все още отборът ни за игрите беше силен — гордостта в сърцето на Фасау — и заради него бяхме в Първа лига, имахме и двама шампиони отци, които бяха много търсени в градските ебални. Всеки протест, който Съпротивата успяваше да предаде на Градския съвет, можеше да се представи като типично мъжко хленчене или резултат на деморализиращото въздействие на чужденците. Отвън Ракедр изглеждаше чудесно. Вижте нашия страхотен отбор! Погледнете нашите шампиони жребци! Жените не гледаха по-дълбоко от това.

Как могат да ни изоставят? — това е викът, който всяко момче от Сегри вероятно надава в сърцето си. Как можа тя да ме остави тук? Не знае ли какво е? Защо не знае? Не иска ли да знае?

— Разбира се, че не — каза ми Рагаз, когато отидох при него, пламнал от справедливо възмущение, след като Градският съвет отказа да приеме петицията ни. — Разбира се, че не искат да знаят как живеем. Защо никога не идват в замъците? Вярно, ние не ги пускаме, така е. Смяташ ли обаче, че бихме могли да ги държим настрана, ако поискат да влязат? Скъпи, ние и те заговорничим помежду си в поддържането на фундамента от невежество и лъжи, на който се крепи нашата цивилизация.

— Нашите майки ни зарязват — възмутих се аз.

— Зарязват ли ни? А кой ни храни, облича, кой ни дава покрив и ни плаща? Ние зависим изцяло от тях. Ако някога станем независими, може би ще успеем да изградим общество върху фундамент от истина.

Неговата визия не достигаше по-далеч от независимостта. Все пак си мисля, че умът му опипваше и по-нататък, към това, което не можеше да види, към тайнствената, неизменна мечта на тялото за взаимност.

Усилията ни гласът ни да се чуе в Съвета не дадоха резултат, освен в самия замък. Господарят Фасау почувства властта си застрашена. Само след няколко дни Рагаз беше заловен от биячите на

„господарското войнство“, обвинен в многократни хомосексуални актове и предателски заговори, предаден на съд и осъден от господаря на замъка. Всички бяха свикани на игралното поле, за да видят наказанието. Навършил петдесет и с болно сърце — защото на двайсет е бил състезател и е тренирал повече отколкото трябва, — Рагаз беше завързан гол върху пейка и бит с „дългия господар“ — тежка гумена тръба, пълна с парчета олово. Господарският воин Берхед, който я размахваше, го удряше многократно по главата, бъбреците и гениталиите. Рагаз умря час или два след побоя, в лечебницата.

Същата вечер се оформи Ракедърският бунт. Кохадрат, повъзрастен от Рагаз и съкрушен от смъртта му, не беше в състояние да ни спре, нито да ни ръководи. Визията му беше за истинска съпротива, дългосрочна и без насилие, благодарение на която „господарското войнство“ в края на краищата ще се самоунищожи. Дотогава следвахме тази визия. В онзи момент се отказахме от нея. Изоставихме истината и грабнахме оръжията. „Ще спечелиш според играта си“ — казваше Кохадрат. Ние се бяхме наслушали на тези стари поучения. Повече не можехме да си играем на търпение. Трябваше да победим, веднъж и завинаги.

И го направихме. Победихме. Спечелихме победата си. Господарят Фасау, „господарското войнство“ и биячите бяха изклани, преди полицията да се добере до портата.

Спомням си как онези груби жени крачеха между нас, как гледаха стаите в замъка, които не бяха виждали никога, осакатените трупове, изкормени, кастрирани, обезглавени, господарският воин Берхед, закован за пода, с натикан в гърлото „дълъг господар“, нас, бунтовниците, победителите с кървави ръце и непокорни лица, Кохадрат, когото избутахме напред като наш лидер, наш говорител.

Той мълчеше. Преглъщаше сълзите си.

Жените се скупчиха една до друга, стискаха оръжията си, озъртаха се. Бяха ужасени, смятаха ни за побъркани. Пълното им стъписване най-накрая накара един от нас да проговори — млад човек, Тарск, чийто пръст беше пробит с нажежена до червено желязна халка.

— Те убиха Рагаз — каза той. — Всички те бяха побъркани. Погледнете.

И показа осакатената си ръка.

Шефката на подразделението нареди:

— Никой да не излиза оттук, докато не се разбере какво е станало — и изкомандва жените си да напуснат замъка, парка, да заключат портата зад себе си и да ни оставят с победата ни.

Разпитите и присъдите във връзка с Ракедърския бунт бяха, разбира се, излъчвани публично и събитието се изследва и дискутира и до днес. Моята собствена роля беше умъртвяването на господарския воин Татиди. Трима от нас го притиснахме и го бихме до смърт с тренировъчни бухалки в салона за спорт, където го спипахме.

Спечелихме според играта си.

Не ни наказаха. Изпратиха мъже от няколко замъка, които да поемат управлението на замъка Ракедр. Научиха достатъчно за поведението на Фасау, за да видят причината за бунта ни, но презрението дори на най-либерално настроените от тях беше абсолютно. Не ни третираха като мъже, а като изгубили разум, безотговорни същества, неподлежащ на опитомяване добитък. Ако се обръщахме към тях, те не отговаряха.

Не знам колко време бихме издържали този хладен режим на срам. Само два месеца след бунта Световният съвет прие Закона за отворените врати. Казвахме си един на друг, че това е наша победа, че се е случило заради нас. Но сами не го вярвахме. Окуражавахме се един друг, че сме свободни. За първи път в историята всеки мъж, който искаше да напусне замъка си, можеше да излезе през вратата. Бяхме свободни!

Какво се случи със свободните мъже извън замъците? Никой не беше мислил за това.

Аз бях от онези, които излязоха от замъка още сутринта, в деня, в който законът влезе в сила. Бяхме общо единайсет.

Неколцина, мъже, които не бяха от Ракедр, отидоха в една или друга от ебалните с надеждата да им позволят да живеят там — нямаше къде другаде да отидат. Хотелите и странноприемниците, разбира се, не приемаха мъже. Тези от нас, които бяхме родени в града, се върнахме в майкодомовете си.

Какво е да се върнеш от мъртвите? Не е лесно. Нито за този, който се завръща, нито за неговите хора. Мястото, което си заемал в техния свят, вече е затворено, няма го, запълнено е с натрупани промени, навици, с делата и нуждите на другите. Заменен си. Да се

завърнеш от мъртвите означава да си призрак — човек, за когото няма място.

В началото нито аз, нито близките ми разбирахме това. Върнах се при тях на двайсет и една сякаш бях единайсетгодишното момче, което ги е напуснало, и те отвориха обятия да посрещнат онова момче. Но то не съществуваше. Кой бях аз?

В продължение на много време, месеци, ние, бегълците от замъка, се криехме в майкодомовете си. Мъжете от други градове също се прибраха у дома, най-често като измолваха да ги вземе някой пътуващ отбор. В Ракедр останахме седем или осем души, но почти не се виждахме. За мъже нямаше място по улиците. В продължение на стотици години всеки мъж, заловен сам на улицата, е бил арестуван незабавно. Ако излезехме вън, жените бягаха от нас или викаха полицията, или ни обкръжаваха и заплашваха: „Връщайте се в замъка, където ви е мястото!“, „Връщайте се в ебалнята, където ви е мястото!“, „Махайте се от този град!“. Наричаха ни търтеи и наистина няхаме работа, не изпълнявахме никаква функция в общността. Ебалните не ни приемаха да обслужваме, защото няхаме гаранциите за добро здраве и добро поведение от замъка.

Това беше нашата свобода: станахме призраци, безполезни, изплашени, плашещи натрапници, сенки в ъглите на живота. Наблюдавахме живота около нас — работа, любов, износване на деца, получаване и харчене, правене и оформяне, управление и приключения — женски свят, ярък, пълен, истински свят — и там нямаше място за нас. Ние бяхме научени единствено да играем игри и да се унищожаваме един друг.

Майките и сестрите ми си блъскаха главите, знам, за да ми намерят някакво място и приложение в тяхното живо, трудолюбиво домакинство. Старите готвачки, които живееха в къщата, управляваха кухнята ни дълго преди да се родя, така че единственото практическо умение, което бях усвоил в замъка, готвенето, беше излишно. Намираха ми домашни задачи, но всички те бяха нарочно измислени и го знаехме — и те, и аз. Бях готов да се грижа за децата, но една от прабабите много държеше на тази привилегия, а и някои от съпругите на сестрите ми не искаха мъж да докосва бебетата. Сестра ми Падо заговори за възможността да стана чирак в грънчарницата и аз страшно се зарадвах на идеята, обаче мениджърките на фабриката след

продължителни дискусии не успяха да постигнат съгласие, дали е допустимо да наемат мъже. Хормоните им ги правели ненадеждни работници, жените работнички щели да се чувстват неловко и така нататък.

Разбира се, холоновините бяха пълни с подобни предложения и дискусии, приказки за непредвидените последици от Закона за отворените врати, за нормалното място на мъжете, за способностите и ограниченията на мъжете, за пола като съдба. Недоволството от Закона за отворените врати беше доста сериозно и ми се струваше, че всеки път, когато гледах холо, виждах някоя жена да говори мрачно за присъщата агресивност и безотговорност на мъжа, за неговата биологична непригодност да участва във вземането на решения, социални или политически. Нерядко и мъже говореха такива неща. Противниците на новия закон бяха ревностно подкрепяни от консерваторите в замъците, които красноречиво настояваха портите да бъдат затворени и мъжете да се върнат на истинското им място — да се стремят към истинската мъжка слава в игрите и ебалните.

Славата не ме изкушаваше след годините в замъка Ракедр. За мен самата дума беше започнала да означава деградация. Недоволствах заради игрите и състезанията, с което озадачавах повечето жени от семейството ми, които обичаха да гледат игрите и борбите, и бяха недоволни единствено че майсторството на повечето отбори беше значително западнало след отварянето на замъците. Недоволствах и заради ебалните, където мъжете се използваша като добитък, бикове за разплод, не като човешки същества. Никога повече нямаше да стъпя там.

— Но, мило момче — каза накрая майка ми, когато една вечер останахме сами, — нима ще прекараш остатъка от живота си без жена?

— Надявам се, не — отговорих.

— Тогава...?

— Искам да имам брак.

Очите ѝ се разшириха. Замисли се за момент, после предположи:

— С мъж?

— Не. С жена. Искам обикновен, нормален брак. Искам да имам съпруга и да бъда съпруга.

Колкото и шокираща да беше идеята за нея, опита да я възприеме. Замисли се, намръщи се.

— Това означава единствено — казах, защото разполагах с много време, през което нямаше какво да правя, освен да размишлявам, — че ще живеем заедно, както всяка друга семейна двойка. Ще създадем наш собствен дъщердом, ще си бъдем верни един на друг и ако имаме дете, аз ще съм негова любяща майка заедно с биологичната. Няма никаква причина да не може да стане така.

— Ами не знам... не познавам такива хора — отвърна майка ми тактично и внимателно, доста нещастна, че трябва да го каже на мен. — Най-напред ще трябва да намериш жена.

— Знам — отвърнах мрачно.

— Такъв проблем за теб е да се срещаш с хора — продължи тя. — Може би, ако отидеш в ебалнята... Не виждам защо собственият ти майкодом да не може да гарантира за теб така, както и замъкът. Можем да опитаме...

Аз обаче отказах категорично. Тъй като не бях сред подлизурковците на Фасау, рядко ми позволяваха да ходя в ебалнята и незначителният ми опит там не беше добър. Млад, неопитен и без препоръки, бях избран от по-възрастни жени, които искаха играчка. Рутината, с която ме възбуждаха, ме оставяше унижен и ядосан. После ме потупваха, плащаха ми и си тръгваха. Тази изкуствена, механична възбуда и снизходителната им студенина за мен бяха злокобни след нежността на любовниците ми от замъка, които ме защитаваха. Въпреки всичко физически жените ме привличаха много повече, отколкото мъжете когато и да било. Красивите тела на сестрите ми и техните съпруги, които сега бяха непрекъснато около мен, голи или облечени, невинни и чувствени, чудесната тежест, сила и мекота на женските тела ме поддържаха в непрекъсната възбуда. Мастурбирах всяка нощ, фантазирах, че прегръщам сестрите си. Беше непоносимо. И пак бях призрак, бушуваща, копнееща импотентност сред недосегаема реалност.

Започнах да мисля, че ще се наложи да се върна в замъка. Потънах в дълбока депресия, някаква апатия, ледена тъма на ума.

Семейството ми, хора разтревожени и внимателни, заети с делата си, нямаха идея какво да направят за или с мен. Мисля си, че много от тях мислеха в сърцата си, че ще е най-добре, ако се върна в замъка.

Един следобед сестра ми Падо, с която бях най-близък като дете, дойде в стаята ми — бяха разчистили за мен таванско помещение, в

което да спя, така че сега имах свое място в буквален смисъл. Завари ме в постоянната ми напоследък летаргия — лежах на леглото и не правех абсолютно нищо. Влезе забързано и с безразличието, с което жените често се отнасят към настроенята и сигналите на околните, седна в долния край на леглото и попита:

— Ей, какво знаеш за мъжа, който е дошъл от Екумена?

Свих рамене и затворих очи. Напоследък ме връхлитаха фантазии за изнасилване. Боях се от нея.

Тя продължи да говори за чужденеца, който, изглежда, беше дошъл в Ракедр, за да изследва бунта ни.

— Искате да разговаря с хора от съпротивата — каза ми тя. — С мъже като теб. Мъжете, които отвориха портите. Каза, че не искали да се изтъкват, сякаш се срамували от това, че са герои.

— Герои! — възкликнах аз. Думата на моя език е в женски род. Отнася се за полубожествените, полуисторически протагонисти на епосите.

— Ти си такъв — настоя Прадо и през престорената ѝ безгрижност проби напрежението. — Пое отговорност в един велик акт. Може да си сгрешил. Сасуме греши в „Основаването на Еммо“, нали оставя Фарадр да бъде убит. Но въпреки всичко тя е герой. Поема отговорността. Както си постъпил и ти. Трябва да отидеш и да поговориш с този чужденец. Да му кажеш какво се случи. Никой всъщност не е наясно какво точно се е случило в замъка. Дължиш ни този разказ.

Сред моите хора това бяха силни думи. „Неразказаната история е майка на лъжата“ — гласи поговорката. Извършителят на всеки забележителен акт се смята буквално за длъжен да го обясни на обществото.

— Че защо да разказвам на чужденец? — попитах аз, готов да защитавам апатията си.

— Защото ще те изслуша — подчерта сестра ми сухо. — Всички ние сме прекалено заети.

Това беше самата истина. Падо беше видяла врата за мен и я бе отворила. И аз минах през нея, когато ми бяха останали сили и разум само колкото да го направя.

Мобил Ноем беше мъж, прехвърлил четирийсетте, дребен, жълто-кафяв, с живи очи, с когото беше много лесно да се разговаря. В

началото изобщо не ми се стори мъжествен. Непрекъснато си мислех, че е жена, защото се държеше като жена. Веднага заговори по същество, без никакви хватки за установяване на авторитет или боричкания за позиция, които мъжете от моето общество смятат за задължителни при всякакви взаимоотношения с други мъже. Свикнал бях мъжете вечно да са нащрек, да са неискрени и да си съперничат. Ноем беше пряк и възприемчив като жена. Освен това беше проникателен и силен колкото всеки мъж или жена, които познавах, дори Рагаз. Авторитетът му всъщност беше огромен. Но той никога не спекулираше с това. Разполагаше се на авторитета си комфортно и канеше събеседника си да се настани до него.

Аз бях първият от бунтовниците от Ракедр, които го посетиха и разказаха историята ни. Той записа разказа ми, с мое позволение, за да го използва в доклада си за състоянието на нашето общество. Наричаше го „Въпросът за Сегри“. Първото ми описание на бунта отне по-малко от час. Мислех, че съм свършил. Тогава още не познавах неизтощимото желание за знание, за разбиране, за чуване на *цялата* история, които са характерни за мобилите на Екумена. Ноем задаваше въпроси, аз отговарях. Той теоретизираше и екстраполираше, аз коригирах. Той искаше подробности, аз му ги давах — около историята на бунта, годините преди това, мъжете от замъка, жените от града, моите хора, моя живот — малко по малко, парче по парче, всички фрагменти, бъркотия. Разговарях с Ноем всеки ден, цял месец. Научих, че историите нямат начало и никоя история няма край. Всичко е среда, всичко е хаос. Че една история никога не е истина, но и че лъжата наистина е дете на мълчанието.

Към края на месеца започнах да обичам и да се доверявам на Ноем, и разбира се, да разчитам на него. Разговорите ни се превърнаха в причина за съществуването ми. Опитах да осъзная факта, че той няма да остане дълго в Ракедр. Трябваше да се науча да се справям без него. Като правя какво? Мъжете също можеха да правят неща, имаха начини да живеят, което се доказваше от самото му съществуване. Можех ли обаче да ги открия?

Той ясно си даваше сметка за ситуацията ми и не ми даваше да се оттегля отново в летаргията на страха. Не ме оставяше да мълча. Задаваше ми невъзможни въпроси. „Какво би искал да станеш, ако

можеше да станеш каквото и да било?“ — попита ме, както децата се питат едно друго.

Веднъж отговорих разпалено: „Съпруга!“.

Сега знам какво беше онова трепване, което премина по лицето му. Живите му добри очи ме наблюдаваха, погледнаха встрани, пак ме погледнаха.

— Искам собствено семейство — казах. — Не да живея в къщата на майка ми, където винаги ще съм дете. Работа. Съпруга, съпруги, деца, да стана майка. Искам живот, не игри!

— Ти не можеш да родиш дете — отбеляза той внимателно.

— Така е, но мога да съм майка на дете!

— При нас тази дума е от женски род — каза той. — Повече ми харесва, както е при вас... Кажете ми обаче, Ардар, какви са шансовете да се ожениш... да срещнеш жена, готова да направи семейство с мъж? Тук не се е случвало, нали?

Не беше и му го казах. Поне доколкото знаех.

— Мисля, че определено ще се случи — заяви той (увереността му винаги беше неуверена). — Личната цена в началото обаче ще бъде висока. Взаимоотношенията, оформили се в конфликт с негативния натиск на обществото, са подложени на чудовищно напрежение. Много често придобиват защитни рефлексии, стават свръхемоционални, лишени от покой. Не предлагат място за развитие.

— Място! — възкликнах. И опитах да му обясня усещането, че нямаш място на света, че нямаш въздух за дишане.

Той ме погледна, почеса носа си, засмя се.

— В галактиката има много място, нали? — подхвърли.

— Да не искаш да кажеш... че мога... че Екуменът... — дори не знаех какъв въпрос исках да задам. Ноем знаеше. Зае се да отговори с мисъл и детайлно. Образованието ми досега бе твърде ограничено, дори по отношение културата на собствения ми народ, така че било наложително да посещавам колеж поне две или три години, преди да съм готов да кандидатствам за чуждопланетна институция, например екуменийските школи на Хаин. Разбира се, продължи той, къде ще отида и какво обучение ще избира, зависело изцяло от моите интереси, които ще открия, ако посещавам колеж, защото нито училището в детството ми, нито тренировките в замъка са ми дали някаква представа за нещата, които биха могли да ме интересуват.

Възможностите, които ми били предоставени, били невероятно ограничени и не отговаряли нито на нуждите на нормално интелигентен човек, нито на нуждите на обществото ми. Поради това Законът за отворените врати, вместо да ми даде свобода, ме е оставил „без въздух за дишане, сам в безвъздушно пространство“, както се изрази Ноем, цитирайки някакъв поет от някаква планета някъде. Главата ми се въртеше, пълна със звезди.

— Колежът в Хагка е много близо до Ракедр — каза Ноем. — Никога ли не си мислил да кандидатстваш? Дори само за да избягаш от своя кошмарен замък?

Поклатих глава.

— Господарят Фасау винаги унищожаваше формулярите за кандидатстване, когато пристигнеха в кабинета му. Ако някой от нас беше опитал да кандидатства...

— ... е щял да бъде наказан. Изтезаван, предполагам. Да. Е, от малкото, което знам за вашите колежи, мога да съдя, че животът ти там ще е по-добър, отколкото този тук, но в никакъв случай няма да е приятен. Ще имаш работа, ще имаш място, но ще те карат да се чувстваш непълноценен, маргинален. Дори високообразованите, просветени жени не могат лесно да приемат, че мъжете не им отстъпват по интелект. Повярвай ми, изпитал съм го лично! И понеже ти в замъка си обучаван да се състезаваш, да искаш да си по-добър от останалите, може да ти е трудно да си сред хора, които или са убедени, че не си способен на това, или смятат идеята за състезание, за победа и загуба, за лишена от стойност. Там обаче и само там, ще откриеш въздух, който да можеш да дишаш.

Ноем ме препоръча на някои жени, които познаваше от колежа в Хагка, и ме приеха пробно. Семейството ми с радост плати обучението ми. Бях първият от нашия род, записал се в колеж, и всички се гордееха с мен.

Както предрече Ноем, не беше лесно, но там имаше достатъчно други мъже, така че намерих приятели и се освободих от парализиращата изолация на майкодома ми. И когато придобих кураж, се сприятелих и с някои от жените студентки, като открих, че много от тях са непредубедени и добронамерени. През третата ми година се появи една, в която успях неуверено и предпазливо да се влюбя. Не се получи много добре и не продължи дълго, но и за двама ни това беше

страхотно освобождаване, отървяване от убеждението, че общуване между нас може да има само на сексуална основа, че единственото общо между зрелите мъже и жени са само гениталиите им. Емадр ненавиждаше професионализма в ебалнята колкото и аз, и винаги правехме любов кратко и стеснително. Истинското значение на секса беше не в удовлетворяването на желанието ни, а по-скоро във факта, че представляваше доказателство, че можем да си имаме взаимно доверие. Истинската страст помежду ни се разгаряше, когато лежахме заедно и разговаряхме, когато си разказвахме как сме живели преди, как възприемаме мъжете и жените, всеки сам себе си и взаимно, какви са кошмарите ни, какви са мечтите ни. Говорехме безкрайно, в общение, което ще ценя и помня цял живот, две млади души, откриващи крилете си, полетели заедно, не дълго, но високо. Първият полет е най-високият.

Емадр е мъртва вече от двеста години. Тя остана на Сегри, задоми се в майкодом, роди две деца, стана преподавател в колежа и умря на седемдесет и няколко. Аз заминах за Хаин, постъпих в школите на Екумена, а по-късно отидох на Уерел и Йеоуе като член от екипаж на мобилите. Подробното ми служебно досие е приложено тук. Написах това кратко описание на живота си като част от кандидатурата ми да се върна на Сегри като мобил на Екумена. Много ми се иска да живея сред моите хора, да науча кои са те, след като знам, поне с неуверена увереност, кой съм аз.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.